

Otniël, Ehud en Samgar

Periodethema: Richters in Israël
Richteren 2:1 – 3:31

VOORAF

Het bijbelboek Richteren is het vervolg op het bijbelboek Jozua. Er is nog geen koning in Israël. De samenvatting staat in Richteren 2:11-19, het volk verlaat de dienst van God en doet wat goed is in eigen oog. Dan stuurt God een verlosser, die geschiedenis herhaalt zich keer op keer.

UITLEG VAN DE TEKST

RICHTEREN 2:1 - 3:4 EEN ALGEMENE INLEIDING

Vers 1-5

Het volk is nalatig geweest in hun plicht de heidenen uit het land te verdrijven (vers 2). De HEERE straft daarom het volk. De overgebleven volken in Kanaän zullen Israël tot een kwelling zijn en hen met hun goden tot zonde verleiden (vers 3). Wat echter niet over het hoofd moet worden gezien is dat het eerste woord dat de HEERE hier spreekt een onderstreping is van Zijn verbondstrouw (vers 1). Die trouw zal heel het boek Richteren door ook blijken in het telkens weer bereid zijn om Israël een verlosser (richter) te schenken.

Vers 6-10

De generatie die getuige was van de intocht en inname van het land sterft uit. De volgende generatie kent de HEERE niet. Dat is: heeft Zijn daden en woorden niet rechtstreeks gezien en gehoord. Maar dat verontschuldigt hen niet, want er zijn vele 'monumenten' overgebleven. Deze gedenktekens ziet men over het hoofd. De schuld kan echter niet alleen bij de jonge generatie gelegd worden. Kennelijk hebben zij in hun opvoeding weinig gehoord over Gods grote daden in het verleden.

Vers 11-19

Deze verzen geven het stramien dat telkens in het boek Richteren terugkeert: afval van God (vers 11-13); straf van God (vers 14-15); gekerm van het volk (18 slot); Gods redding door een richter (vers 16-18); opnieuw afval van God (vers 19).

Vers 20-23

Gods oordeel zoals ook in vers 2 al gehoord werd, wordt verzwaard. De volken die Israël niet verdreven had, zullen ze niet meer kunnen verdrijven (vers 21). Hun aanwezigheid zal hen de komende generaties voortdurend op de proef stellen, om te zien of hun levenswandel overeen komt met die van de eerste generatie Israëlieten in het land Kanaän.

Vers 1-4

Deze verzen geven (vergeleken met vers 1-5 en 20-23) een positieve kijk op de aanwezigheid van de heidenen in Kanaän. Door hun aanwezigheid zullen namelijk ook komende generaties leren strijden. De aanwezigheid van de heidenen dwingt elke generatie weer opnieuw om tot een keus te komen: voor of tegen God.

De aanwezigheid van de heidenen is en blijft het gevolg van de zondige nalatigheid van de eerste generatie. Maar de HEERE wil elke volgende generatie eerlijk beoordelen op hun eigen handelen in de gegeven situatie.

TER OVERWEGING

In dit gedeelte lees je dat er weinig kennis is van God. Er groeien mensen op die de HEERE niet kennen. Ze kennen niet meer Zijn wonderen, beloften

en weten niet over Zijn verlossing. Door het maken van de afgoden willen ze het geloof in eigen hand houden, ervaren en zien. Hieruit kunnen we leren hoe belangrijk het is dat we de kinderen Gods Woorden doorgeven en voorleven. Dat ze vanuit Gods eigen Woord onderwezen worden en Hem leren dienen, van jongs af aan. Niet met een zelfbedachte afgod, maar alleen door het geloof in de Heere God kunnen we zalig worden.

“In dit boek wordt regelmatig het verband gelegd tussen zonde en straf. God straft de zonde, zowel in het persoonlijke leven als in het volksleven. Wanneer dit verband gelegd wordt, moeten we benadrukken dat God rechtvaardig is en dat het eigen schuld is. Maar als de oorzaak niet genoemd wordt, moeten we oppassen, dat we niet zelf het verband tussen straf en een bepaalde zonde menen te kunnen aanwijzen. Ook de maat van straf is niet altijd herkenbaar terug te leiden tot een bepaalde maat van zondigen. Gods doen is vaak ondoorgrondelijk, al is het altijd strikt rechtvaardig.”¹ Voor de kinderen is dit ook belangrijk om te benoemen. Zonde kan God niet ongestraft laten, maar Hij is een vergevend God en wil de zonden vergeven. Ondanks het feit dat we het keer op keer weer doen. Van dit gedeelte kunnen we leren dat God naar Zijn volk omziet, maar ook in deze tijd nog steeds naar ons omziet.

OTHNIËL

Vers 5-8

Het gaat zoals in de inleiding is aangeduid. De Israëlieten vermengen zich met de heidenen en dienen hun goden. Als straf geeft de HEERE hen in de hand van Cusjan-Risjataïm, de koning van Mesopotamië, een rijk noordelijk van Israël. Deze koning onderdrukt Israël acht jaar lang.

Vers 9

In de nood gebracht gaan de Israëlieten tot de HEERE roepen. De HEERE verhoort hun gebed en geeft een verlosser, de eerste richter: Othniël. Hij moest oom zeggen tegen Kaleb. In Richteren 1:12-13 wordt beschreven dat Kaleb zijn schoonvader wordt vanwege zijn dapperheid in de strijd. Dat is nu ongeveer veertig jaar geleden. Hij is inmiddels dus een wat oudere man.

Vers 10-11

Othniël wordt nu door de Geest van de HEERE aangespoord om tegen Cusjan-Risjataïm te gaan strijden. Echter, het eerste dat over hem wordt beschreven is dat hij Israël richtte. Israël krijgt onderwijs van Othniël hoe ze de HEERE moeten dienen. Daarna trekt Othniël ten strijde en overwint hij de vijanden. Na deze overwinning leeft het volk Israël veertig jaar in vrede.

EHUD

Vers 12-15

Israël vervalt weer tot afgodendienst. Als straf stuurt God nu een vijand uit het oosten: de Moabieten, onder leiding van koning Eglon. Achttien jaar lang moet Israël belasting betalen aan Moab. Deze belasting werd in natura betaald, gezien de lastdragers die er voor nodig waren (vers 18). Deze lastdragers stonden onder leiding van Ehud. Deze linkshandige Ehud wordt de nieuwe richter.

Vers 16-17

Uit deze verzen blijkt dat Ehud bekend was geraakt met het paleis van koning Eglon. Voor de wachters van het paleis werd hij ook een bekend gezicht. Wellicht dat hij daarom niet meer gefouilleerd wordt. Als de wachters al een wapen hadden verwacht, dan zouden ze dat aan de linker heup van Ehud hebben verwacht, niet wetend dat hij linkshandig was en dus daarom zijn (korte) zwaard rechts zou hangen.

Vers 18-23

Nadat de belasting is afgedragen, verlaten Ehud en zijn mannen het paleis. Als ze weer op de terugweg zijn, stuurt Ehud de lastdragers naar huis. Zelf keert hij terug naar Eglon. Omdat Ehud zegt dat hij een geheime boodschap heeft, worden alle dienaren het vertrek uitgestuurd. Eglon is erg nieuwsgierig. Als Ehud zegt dat hij een woord van God heeft, loopt hij zelfs naar Ehud toe. Terwijl hij zich onbeschermd en argeloos naar Ehud toebuigt, stoot Ehud met kracht zijn vlijscherpe zwaard in Eglons dikke buik. Een dodelijke steek, waardoor het zwaard geheel in de buik verdwijnt, maar de ingewanden naar buiten komen. Door deze daad wordt een vijand van God, die onrechtmatig het volk Israël onderdrukte, gedood. Door het onvoorzichtige gedrag van Eglon en zijn dienaren kreeg Ehud deze kans en nam hij die ook waar.

Vers 24-30

Omdat het lang duurt voordat de knechten van Eglon het koninklijke vertrek binnen durven te gaan, krijgt Ehud de kans om veilig weg te komen. In Israël blaast Ehud op de bazuin, om de Israëlieten tot de strijd op te roepen. De Moabieten, allemaal dikke soldaten, worden verslagen. Daarna breekt er een periode van tachtig jaar vrede aan.

SAMGAR

Vers 31

Samgars invloed lijkt beperkt tot een klein gebied en is van korte duur. Toch staat ook van hem vermeld dat hij Israël verlost. Terwijl Debora en Barak in het noorden strijd leveren (Richteren 5:6), heeft hij in het zuiden 600 Filistijnen met een stok verslagen.

TER OVERWEGING

Nood leert bidden, spreekt het gezegde. Het volk Israël erkent zijn zonden en bidt tot God om hulp. Op dat moment weten ze weer dat ze God nodig hebben. Dat ze het van Hem moeten verwachten. Ondanks de zonden van Israël klinkt elke keer weer de naam HEERE (Jahweh). Dit betekent: Ik zal zijn die Ik zijn zal. Ondanks de ontrouw van het volk Israël, klinkt hier de trouw van de HEERE. Wat kunnen wij hiervan leren? Bidden we alleen tot Hem als we in nood zitten of iets van Hem verwachten? Of zijn we dagelijks in gebed. Een belangrijk thema om met de kinderen te bespreken.

GELOOFSLEER – ELLENDE, VERLOSSING EN DANKBAARHEID

Je komt in het Bijbelboek Richteren steeds hetzelfde refrein tegen: het volk zondigt, God straft, het volk bidt en God geeft een richter die verlost. In de catechismus vind je eigenlijk dezelfde stukken terug: ellende – verlossing – dankbaarheid.

Je leest het gelijk in zondag 1. De eerste vraag is wat je enige houvast is. Vraag 2 laat zien uit welke drie stukken dit bestaat. Ellende: je weet hoe groot je zonde is. Verlossing: de Heere Jezus verlost je van je zonden. 3. Dankbaarheid: je dankt God voor die verlossing door te leven tot Zijn eer.

